

ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітній рівень перший	<u>(магістерський)</u>
Освітня програма	Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу
Вид дисципліни	<u>базова</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>

**Івано-Франківськ
ПВНЗ Університет Короля Данила
2020/2021**

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри управління та адміністрування
 Протокол № 2 від 02.09.2020 р.

Розробник:

Гребенюк Н. В., к.е.н., доцент кафедри управління та адміністрування

Контактна інформація:

Контактний телефон викладача	+380991720082
e-mail	nadiia.hrebeniuk@ukd.edu.ua
Кабінет кафедри	Ауд. 205 (II-ий поверх) щочетверга о 15:00
Онлайн-кабінет	https://meet.google.com/bou-cqyz-wbh щочетверга о 15:00
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/

**Лист оновлення та перезатвердження силлабусу
 навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника силлабусу	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми
2020/2021	02.09.2020	2		

ВСТУП

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна інформація про дисципліну. Ефективне функціонування страхового ринку в Україні потребує його адаптації до сучасних вимог розвитку сфери фінансових послуг та пошуку інноваційних підходів до управління страховою діяльністю, формування страхових продуктів, впровадження якісно нових методів та механізмів їх реалізації.

Перманентні зміни економічних умов та вимог законодавства, політична нестабільність вимагають від майбутніх менеджерів страхових компаній здатності швидко орієнтуватись в мінливому середовищі, адекватно реагувати на проблеми, що виникають в даній сфері, та приймати ефективні рішення.

Місце дисципліни в освітній програмі. Програма навчальної дисципліни передбачає вивчення страхового менеджменту, як реалізацію управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній. Освоєння даної програми допоможе застосовувати інструменти страхового ринку задля побудови раціональної структури страхової організації та повноваження органів її управління тощо.

Цілі та зміст. Основними завданнями навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» є: набуття студентами стійких знань з теорії та практики управління страховою компанією; вивчення інструментів маркетингу для продажу страхових послуг; аналізування методів оцінювання ризиків; вивчення особливостей управління грошовими потоками в страхуванні; здобуття знань з урегулювання страхових претензій.

Результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **ЗНАТИ**:

- особливості і перспективи розвитку підприємницької діяльності в страхуванні;
- сутність, функції та роль страхового менеджменту в ринковій економіці;
- порядок проектування, реєстрації й ліцензування страхових організацій, зміст державного нагляду за їх діяльністю;
- принципи побудови раціональної структури страхової організації та повноваження органів її управління;
- принципи управління страховою компанією;
- значення і методи розроблення стратегічного плану діяльності страховика;
- сутність і способи активізації маркетингової діяльності у страхових організаціях;
- методи вивчення попиту на страхові послуги;
- технологію відбору ризиків на страхування і врегулювання страхових претензій;

- умови і способи підвищення фінансової надійності страхової організації;
- процедури здійснення фінансового моніторингу операцій страховика.

ВМІТИ:

- розробляти місію, цілі та стратегічні завдання страховика;
- формувати раціональну структуру управління страховою організацією;
- організовувати процес бюджетування в страховій організації;
- досліджувати стан ринку страхових послуг;
- досліджувати попит на страхові послуги та організовувати ефективну систему їх продажу;
- оформляти договори страхування та контролювати їх виконання;
- оформляти документально страхові випадки та розраховувати розмір належних страхових виплат потерпілим;
- аналізувати діяльність страховика і пропонувати заходи, спрямовані на її поліпшення;
- визначати достатність коштів страхових резервів для забезпечення виконання зобов'язань перед страхувальниками;
- визначати напрями ефективного розміщення страхових резервів та тимчасово вільних коштів страховика;
- забезпечувати контроль за фінансовою надійністю страхової компанії;
- здійснювати перевірку правильності проведення страховиками фінансових операцій;
- проводити фінансовий моніторинг у страховій організації.

Метою навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» є формування у студентів знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній та гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу компаній, посередників і держави.

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» (ОК14)

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується	ПРО2. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування ПРО3. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

	невизначеністю умов і вимог	
ЗК 5	Здатність приймати обґрунтовані рішення	ПРО7. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
СК 2	Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання	ПРО9. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування ПРО10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання ПРО11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень
СК3	Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування	ПРО12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів
СК10	Здатність проводити дослідження факторів прояву та можливості мінімізації фінансових ризиків у сфері фінансового менеджменту	ПР14. Досліджувати фактори прояву та шляхи мінімізації фінансових ризиків у сфері фінансового менеджменту

Сформовані компетенції необхідні для майбутньої роботи студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1М	
Семестр	2	
Кількість кредитів ECTS	6	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	30 (в годинах)
	семінари, практичні	30 (в годинах)
	лабораторні	-
Самостійна робота	90 (в годинах)	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Бізнес-комунікації	Управління банківським бізнесом
Управління ризиками	Міжнародний фінансовий менеджмент
Інноваційний розвиток бізнесу	Фінансовий контролінг

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту

Предмет і основні об'єкти вивчення дисципліни «Страховий менеджмент». Завдання курсу.

Особливості страхування як підприємницької діяльності в умовах глобальної економіки. Особливості організації страхового бізнесу. Специфіка фінансів страховика. Фінансово-економічна криза 2008-2009 років та її вплив на діяльність страхових компаній в Україні. Страховий ринок України та його основні учасники. Сучасні проблеми функціонування страхового ринку України. Класифікація страхових компаній за різними ознаками.

Завдання з розвитку і удосконалення страхового менеджменту в Україні з боку приватних страховиків та держави.

Тема 2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією

Склад основних ресурсів страховика. Завдання управління фінансовими ресурсами страховика. Оцінка наявного ресурсного потенціалу страховика. Оцінка ефективності використання страховою компанією фінансових ресурсів.

Умови створення, реєстрації страхових компаній в Україні. Процес створення страхової компанії. Особливості функціонування філій та представництв страховика в Україні. Структура страхової компанії. Принципи побудови структури управління страховою компанією. Етапи перебудови організаційної структури страховика.

Особливості кадрового забезпечення страхових компаній. Джерела поповнення персоналу страхової компанії. Система мотивації персоналу страховика.

Тема 3. Планування у страховій діяльності

Особливості складання планів страховиками. Основні завдання та роль планування. Особливості процесу планування у страхових організаціях. Фінансова база планів страховика. Найважливіші показники планування діяльності страховика. ключові терміни планування у страхових компаніях.

Планування обсягу страхових платежів. Планування рівня страхових платежів. Планування надходжень страхових платежів за їх джерелами. Основні етапи планування надходження страхових платежів.

Баланс доходів і витрат страховика як центральна ланка фінансового планування. Планування доходів і видатків страховика. Структурний підхід до планування доходів і видатків страховика.

Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту

Сутність комунікацій та їх інформаційне забезпечення. Комунікації як обмін інформацією. Види комунікацій. Інформація як основа комунікацій.

Комунікації в страховій компанії. Роль та призначення інформаційного забезпечення та комунікацій у сфері страхової діяльності. Складові стратегії комунікацій страховика. Напрямки зовнішніх комунікацій страховика. Джерела інформації та комунікацій у страховій компанії. Канали поширення комунікацій. Головні вимоги до зовнішніх комунікацій страховика.

Інформаційні системи в управлінні страховою організацією. Удосконалення обробки інформації у страхових компаніях. Використання засобів обчислювальної техніки і зв'язку для забезпечення збору, зберігання, обробки і передачі інформації у страхових компаніях.

Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі

Особливості маркетингової діяльності страхової компанії. Структура маркетингового комплексу страхової компанії. Маркетингове середовище страховика. Функції маркетингу страховика. Види маркетингу страхової компанії та заходи, що їм відповідають.

Система розробки та продажу страхових послуг. Типи страхових послуг. Види маркетингової політики страховика. Маркетингові дослідження та їх об'єкти. Фінансовий супермаркет у страховій сфері.

Управління рекламною діяльністю страхової компанії. Основні види і засоби поширення страхової реклами. Загальні та специфічні вимоги до реклами страхових послуг.

Управління відносинами страховика із страховими посередниками.

Тема 6. Управління відбором ризиків на страхування

Поняття ризиків у страхуванні. Невизначеність та показники ризику. Класифікація ризиків.

Оцінка ризиків при прийнятті їх на страхування. Основні завдання андеррайтингу у страхуванні. Ознаки специфічних і стандартизованих страхових послуг. Особливості проведення андеррайтингу у різних видах страхування.

Основи і організація актуарних розрахунків у страховій справі. Страхова (актуарна) калькуляція. Особливості актуарних розрахунків у страховій справі. Основні завдання актуарних розрахунків. Страхова статистика.

Укладання страхових договорів та контроль за їх виконанням. Поняття страхової угоди та етапи її проходження. Порядок виплати страхового відшкодування.

Тема 7. Урегулювання страхових претензій

Економічний зміст страхової претензії. Особливості створення та функціонування спеціальних служб врегулювання страхових претензій. Завдання служб врегулювання страхових претензій. Склад служби з врегулювання страхових претензій. Склад документів для розслідування страхових претензій.

Врегулювання страхових претензій з перестраховиками. Основні учасники процесу перестраховування. Етапи і основні дії перестраховальника та перестраховика при врегулюванні страхових претензій.

Врегулювання страхових претензій за договорами, які передбачають асистанс-допомогу. Етапи бізнес-процесу врегулювання збитків за участі асистанс-компанії.

Тема 8. Управління грошовими потоками страховика

Доходи страховика та їх склад. Страховий тариф та його призначення. Склад страхового тарифу. Вхідні грошові потоки страховика, відмінні від доходів. Витрати страховика та їх склад. Виплата страхових сум та відшкодування у складі витрат страховика. Витрати на обслуговування процесу страхування і перестраховування.

Фінансовий результат функціонування страхової компанії. Прибуток від страхової діяльності та особливості його формування. Резерви збільшення прибутку від страхової діяльності. Формування прибутку страховика від інвестиційної діяльності. Альтернативні структури інвестиційних портфельів за видами фінансових інструментів.

Оподаткування страховиків податком на прибуток.

Використання методу «директ-костинг» для управління фінансовими результатами страхової компанії.

Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика

Економічний зміст фінансової стійкості (надійності) страховика. Фактори, що забезпечують фінансову надійність страхової компанії.

Суть страхового портфеля. Управління страховим портфелем страхової компанії. Завдання менеджменту страхової компанії. Оптимальне співвідношення між видами страхування як елемент збалансованого страхового портфеля. Стратегічні і тактичні задачі управління страховим портфелем.

Економічна сутність страхових резервів. Фактори, під впливом яких формуються страхові резерви. Управління формуванням обов'язкових резервів з ризикових видів страхування. Технічні резерви. Резерв незароблених премій та резерв збитків. Управління формуванням додаткових резервів з ризикових видів страхування. Формування резервів зі страхування життя.

Управління розміщенням страхових резервів. Управління перестраховими операціями.

Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях

Моніторинг діяльності страховика. Необхідність та значення моніторингу у страхових компаніях.

Заходи, спрямовані на підтримання високого фінансової стійкості страхової компанії як система управління страховими ризиками.

Ризики страхової організації. Технічні, нетехнічні та інвестиційні ризики страхової компанії.

Використання ризик-експозиції під час моніторингу діяльності страховика. Банк експертів для оцінки набору показників страхових компаній, його склад та особливості формування. Етапи застосування методи ризик-експозиції у страховій справі.

Визначення рейтингового класу страхової компанії.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до [Положення про систему поточного й підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів](https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2020-02/POLOJENNIA-pro-otsinyuvannya-zi-zminamy-2019.pdf). Більше інформації на сайті Університету Короля Данила за посиланням: <https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2020-02/POLOJENNIA-pro-otsinyuvannya-zi-zminamy-2019.pdf>

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточне оцінювання студента університету з навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» на семінарських заняттях здійснюється за чотирьох бальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних занять проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- знайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;
- здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;
- вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;
- логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;
- використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ.

Студенти повинні мати позитивні оцінки не менше, ніж за 60% проведених семінарських, практичних чи лабораторних занять для того, щоб бути допущеними до підсумкового оцінювання у вигляді тестів.

Критеріями оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену (заліку), завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Усі студенти зобов'язані до екзамену(заліку) відпрацювати всі пропущені семінарські, практичні чи лабораторні заняття.

Підсумковий контроль проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС. Питання, що виносяться на екзамен у вигляді тестів охоплюють програму дисципліни і передбачають визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Тривалість екзамену 20 хв, впродовж яких студенти мають дати відповідь на 30 питань: 20 – I рівня; 7 – II і 3 – III.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами тестування, дорівнює або перевищує 60.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС

Шкала ЄКТС	100-бальна шкала	Національна шкала
A	90-100	відмінно
B	83-89	дуже добре
C	76-82	добре
D	68-75	задовільно
E	60-67	достатньо
FX	35-59	незадовільно
F	1-34	неприйнятно

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Викладання навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» забезпечується засобами поєднання аудиторної і позааудиторної форм навчання із застосуванням словесних, наочних та практичних методів навчання, а також у процесі безпосереднього ознайомлення з роботою установ та організацій, зокрема шляхом проведення наступних видів навчальних занять:

- *лекції* – на яких здійснюється обґрунтований, послідовний і систематизований виклад певної теми (тем) чи розділу навчального предмету;
- *практичні, семінарські заняття* – на яких викладач здійснює опитування студентів з окремих теоретичних питань, передбачених темою навчального заняття, а також формує у студентів вміння і навички вирішувати ситуаційні завдання, пов'язані із питань комунікації в бізнес середовищі;
- *консультації* – на яких студенти отримують відповіді на конкретні запитання або пояснення складних питань, винесених на самостійне

опрацювання та для виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань;

- *самостійна робота* – виконується студентами у позааудиторний час за завданнями викладача та включає: підготовку до практичних занять; виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань; розгляд питань, винесених на самостійне опрацювання.

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом:

- 1) *поточного контролю*, який проводиться у формі:
  - фронтального, індивідуального чи комбінованого опитування студентів на практичних заняттях;
  - контрольного тестування студентів та перевірки ситуаційних завдань;
  - оцінювання самостійної роботи та індивідуальних завдань студентів;
  - оцінювання виконаних завдань контрольної роботи у вигляді тестових завдань з множинним вибором та розв'язання задачі.
- 2) *підсумкового контролю*, який проводиться у формі екзамену. Такий контроль є завершальним етапом вивчення навчальної дисципліни та видом підсумкового контролю, який має на меті перевірити та оцінити отримані студентами знання, уміння та ступінь опанування ними практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програми навчальної дисципліни

Підсумковий контроль з дисципліни «Страховий менеджмент» проводиться у формі комп'ютерного тестування.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Відпрацювання незадовільних оцінок, отриманих студентом на навчальному занятті є обов'язковим. Відпрацювання пропущених занять проводиться згідно з графіку прийому відпрацювань затвердженого завідувачем кафедри. Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані до початку сесії. Відпрацювання пропущених лекцій проводиться шляхом надання студентом розширеного конспекту або реферату за темою лекції. Відпрацювання семінарських занять проводиться у формі усної співбесіди з викладачем або написання письмової роботи. Після відпрацювання студентами пропущених занять викладач фіксує результат в академічному журналі.

Якщо студент бере участь у міжнародній або внутрішній програмі академічної мобільності, студент отримує індивідуальний навчальний план, який враховує фактичне виконання ним індивідуальних навчальних планів поточного та попередніх навчальних років. Якщо дисципліна не була перезарахована, відпрацювання пропущених занять здійснюється студентом впродовж семестру після повернення із навчання.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

Якість освітнього процесу забезпечується за допомогою дотримання принципів академічної доброчесності. Відповідно до статті 42 Закону України

«Про освіту»: академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. В основі академічної доброчесності лежить чесність, довіра, порядність у виконанні своїх обов’язків, справедливість, повага та відповідальність.

Академічна доброчесність покликана боротися із:

- плагиатом як актом шахрайства в студентських роботах, наукових статтях та тезах;
- фабрикацією та фальсифікацією результатів наукових досліджень;
- обманом, списуванням;
- використання непередбачених навчальним процесом допоміжних матеріалів та технічних засобів.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

Дистанційна форма навчання – одна із форм організації навчального процесу, встановлена Законом України «Про вищу освіту». Дистанційне навчання з дисципліни «Аналіз банківської діяльності» здійснюється за допомогою програмного забезпечення MOODLE 3.0 (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment).

Під дистанційним навчанням розуміється процес набуття знань, умінь, навичок студентом, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Дистанційне навчання передбачає онлайн спілкування зі студентами, організовуються конференції через meet.google. Процес управління дистанційним навчанням в університеті реалізується за допомогою Системи дистанційної освіти Університету Короля Данила.

Дистанційне навчання передбачає:

- спілкування на конференції між викладачем та студентом, студентів між собою, а також через корпоративну пошту тощо;
- координація роботи студентів та оцінювання навчальної діяльності студента;
- використання презентацій при висвітленні лекційного матеріалу.

У процесі дистанційного навчання використовуються систематизована на СДО інформація та навчально-методичні матеріали, необхідні для засвоєння навчальної дисципліни, які доступні через мережу Інтернет.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України “Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96-ВР URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>
2. Податковий кодекс України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
3. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” від 12.07.2001 № 2664-III URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
4. Закон України “Про банки і банківську діяльність” 07.12.2000 № 2121-III URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
5. Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” від 23.02.2006 № 3480-IV URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>
6. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09.1991 № 1575-XII URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
7. Закон України “Про акціонерні товариства” від 17.09.2008 № 514-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
8. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-XIV URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
9. Лінькова О.Ю. Страхувальний менеджмент :текст лекцій для студ. екон. спец. Х.:НТУ «ХП», 2010. 255 с.
10. Ненно І.М. Страхувальний менеджмент: навч. посіб. К.: Бурун Книга, 2011. 224 с.
11. Ніценко. В.С. Страхувальний менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. О.: М.П. Черкасов, 2011. 422 с.
12. Осадець С.С. Страхувальний менеджмент: підручник К.: КНЕУ, 2011. 333 с.

Додаткова:

1. Євтух О.Т. Фінансовий менеджмент для магістрів і не тільки : навч. посіб. К.:ЦУЛ, 2011. 456 с.
2. Стешенко О.Д. Страхувальні послуги: навч. посіб. Х.: УкрДАЗТ, 2012. 186 с.
3. Страхування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Донецьк: Юго-Восток, 2010. 295 с.
4. Черкесова С.В. Фінансовий ринок: навч. посіб. Л.: Вид-во Львів. комерц. акад., 2011. 163 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
2. Ліга страхових організацій України. URL: <http://www.uainsur.com>
3. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

4. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. URL: <http://www.dfp.gov.ua>
5. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>
6. Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. URL: <http://ufin.com.ua/>
7. Страхування. URL: <http://www.forinsurer.com>